

СТ А Н О В И Щ Е

на доц. д-р Стела Ангова,
на докторската дисертация на Данаил Кирилов Данов
на тема: **„Медийната грамотност: генезис, преосмисляне на опита, предизвикателства и перспективи“**

Настоящото становище е изготвено въз основа на заповед РД 38-314/27.06.2019 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“

Като изследовател на новите компетенции конкретно в журналистиката, лично съм се убедила, че дигиталната медийна среда предизвика журналистите да излязат извън ограничения контекст на традиционното представяне на новините и да създават мултимедийно съдържание в технологично-нарративен стил. Това е причината техният компетентностен профил е сериозно обогатен с допълнителни умения, излизащи извън рамките на традиционната журналистика и изискващи мултиплатформени умения. Социалният софтуер и интернет поставят аудиторията в още по-затруднено положение, защото в хипермедийна среда и хиперинформационен поток за нея е трудно да направи трезва преценка за качествена медия и достоверно съдържание. Ако някога липсата на информация е позволявала да се манипулира общественото мнение, то сега свръхинформацията води до същия резултат. Както казва Данов в дисертационния си труд: „Богатството от информация, достъпна чрез медиите и технологиите, не дава гаранция за по-високата обществена информираност. Този – на пръв поглед – парадокс изправя демокрацията пред сериозна заплаха - не от насилствена атака, а от апатия, пасивност и привикване към разпространението и излагането на невярна информация. Иначе казано, технологичният прогрес, навлизането на медиите във все повече и повече аспекти на живота, прави техните потребители все по-уязвими“ (с. 5). Следователно, потенциалът на медийните изследователи трябва да се насочи към обучение на обществото в медийна грамотност, за да може аудиторията да придобие знанието и инструментариума за достъп до

качествено и общественозначимо съдържание. За да стане това, е необходимо, по думите на автора, по-ясно разбиране на същността на медийната грамотност като цялостна концепция и образователна стратегия (с. 7).

Трудът е особено ценен с предложения в него устойчив модел за прилагане на учебителна програма по медийна грамотност. Това е иновативна за българската образователна система практико-приложна стратегия за дигитално-медийни компетенции, които да научат аудиторията на критично мислене и участие в обществените процеси чрез различни медийни платформи и медийни инструменти. Медийната грамотност тук се разглежда не просто като четене и писане в дигитална среда, а като „методология за разбиране, усвояване и управление на света на познанието, в който медиите са наш пътеводител, методология за учене и преподаване, но и за възходящо личностно и професионално развитие“ (с. 9).

Друг важен принос е интердисциплинарният контекст, в който е конфигурирана програмата – педагогика, теория на масовата комуникация, психология, методика, медиазнание, етика, ИТ. По предложената програма може да бъде обучавана разнообразна аудитория, но е ориентирана основно към допълнително квалификация за учители, които да интегрират в класните стаи знанието за медийния свят и така да възпитават възискателни към медийната среда и съдържанието личности с адекватна рефлексия на реалността и с дигитални компетенции. Следователно, положено е началото на направлението медийна педагогика у нас и на същинското обучение по медийна грамотност в България.

Трети важен принос има по отношение на анализирани световни добри практики, върху които авторът надгражда и създава образователни практики и политики, съобразени с особеностите на средата у нас. Цялостната медийна картина у нас е обрисувана и с помощта на изследване на състоянието на медийния пазар, изследване на демографските и социалните характеристики на аудиторията, идентифицираните заинтересовани страни и др. Авторът много коректно на места посочва реалните пречки за качествен анализ на българския медиен пазар, който на пръв поглед изглежда много разнообразен. Данов поглежда отвъд видимата ситуация и анализира критично средата. Резултатът от изследването на пазара може да се проследи и в предложените теми по медийна грамотност, които са развити

аргументирано и дават едновременно теоретични и практически познания за живот в дигитална среда. Съгласна съм особено с целта на програмата да научи аудиторията да приема новините не само като „факти“, а като част от цялостен контекст (с. 246). Такъв подход дава заявка за успешното въвеждане на качествено обучение по медийна грамотност.

Ще акцентирам върху още един принос – това е предложената теоретична рамка по темата за медийната грамотност, която осъществява логична връзка между медийната наука, социологията, психологията, етиката, правото. Анализирани са и редица важни документи на ЕС. Всичко това дава основание на автора да предложи насоки за развитието на медийната грамотност в България и да състави модел за устойчиво развитие на медийната грамотност в България.

Сериозно впечатление прави десетгодишната системна работа на Данов по темата, която е академично и практически ориентирана. Участвал е в 82 конференции и семинари в България и чужбина с теми за проблемите на медийната педагогика и медийната грамотност. Член на екип е в пет проекта. Има 51 научни и журналистически публикации в български и чужди издания, както и 13 превода на медийни текстове. Автобиографията му показва солиден академичен и практически опит в медийната педагогика.

Препоръки не са съществени на фона на отличния дисертационен труд, те са по-скоро с цел улеснение на редакторската работа. По преценка на автора при издаване цитираните фигури да бъдат описани на български език. Също така да се прецизира превода в модела на Колб (фиг. 15, с. 170), където е употребено концепционализиране вместо концептуализиране. Също така чат-ът (с. 238, 239) да се изписва без дефис.

Темата е изключително значима поради сериозната нужда от развитието на направление медийна педагогика в България и въвеждане на обучение по медийна грамотност в училищата, така че най-младите, които са и най-уязвими към недостовърно съдържание, да могат от рано да придобият компетенции за работа и живот в дигитална среда. Разработеният устойчив модел за учебна програма по медийна грамотност е с дълготраен приложен ефект, чиито ползи са важни за обществото като цяло. В труда му виждам едновременно професионална, социална и лична ангажираност към темата за медийната грамотност. Поради тези причини ще

гласувам положително за присъждането на научната степен доктор на науките на Данаил Данов в направление 1.2. Педагогика (Медийна педагогика) за дисертационния труд на тема „Медийната грамотност: генезис, преосмисляне на опита, предизвикателства и перспективи“.

17.09.2019

доц. д-р Стела Ангова

OPINION

Of Assoc. Prof. Stella Angova

of the doctoral dissertation of Danail Danov

This opinion was prepared on the basis of decree RD 38-314/27.06.2019 of the Rector of the Sofia University "St. Kliment Ohridski"

As a researcher of the new competencies specifically in journalism, I am personally convinced that the digital media environment has challenged journalists to go beyond the limited context of traditional news presentation and create multimedia content in a technological-narrative style. Their profile is seriously enriched with multi-platform skills. Social software put the audience in a more complex position than journalists because in a hypermedia environment and a hyper-flow of information, it is difficult for users to make a clear opinion about quality media and credible content. If years ago the lack of information allowed to manipulate public opinion, now the over-information leads to the same result. As Danov says in his dissertation: "The wealth of information available through the media and technology does not guarantee a higher level of public awareness. This paradox, at first glance, puts democracy at serious risk - not of violent attack, but of apathy, passivity, and a habit of spreading and exposing fake information. In other words, technological advances, the entry of the media into more and more aspects of life, make their consumers more vulnerable" (p. 5). As the author writes too, a clearer understanding of the essence of media literacy as a whole concept and educational strategy is needed (p. 7).

The work is particularly valuable with the sustainable model for implementing a media literacy training program. This is an innovative for the Bulgarian education system practical and applied strategy for digital media competences, which will teach the audience critical thinking and participation in public processes through various media platforms and media tools. Media literacy is considered here not just as reading and writing in a digital environment, but as "a methodology for understanding, learning and managing the world of knowledge, in which the media is our guide, a methodology for learning and teaching, but also for the upward personal and professional development" (p. 9).

Another important contribution is the interdisciplinary context in which the program is configured - pedagogy, theory of mass communication, psychology, methodology, media, ethics, IT. The proposed program can train a diverse audience, but is mainly oriented towards additional qualification for teachers to integrate knowledge about the media world in the classroom. Therefore, the dissertation initiates the beginning of the media pedagogy field and the practical training in media literacy in Bulgaria.

A third important contribution is made with regard to the analyzed global best practices, on which the author builds on and creates educational practices and policies that are tailored to the particularities of the environment in Bulgaria. The overall Bulgarian's media picture also drawn up with the help of research on the state of the media market, research of demographic and social characteristics of the audience, identified stakeholders and more. The author very correctly points out in some places the real obstacles to qualitative analysis of the Bulgarian media market, which at first glance seems very diverse. Danov looks beyond the visible situation and critically analyzes the environment. The result of market research can also be traced to the proposed media literacy topics, which are reasonably developed and provide both theoretical and practical knowledge of digital life. I particularly agree with the purpose of the program to teach the audience to accept the news not only as "facts" but as part of an overall context (p. 246). This approach calls for the successful introduction of quality media literacy training.

The ten-year systematic work of Danov is academically and practically oriented. He has participated in 82 conferences and seminars in Bulgaria and abroad with topics on media pedagogy and media literacy. He is a member of five projects. He wrote 51 scientific and journalistic publications in Bulgarian and foreign editions, as well as 13 translations of media texts. His autobiography shows solid academic and practical experience in media pedagogy.

The topic is extremely important because of the serious need for the development of media pedagogy in Bulgaria and the introduction of media literacy training in schools. The developed sustainable model for the media literacy curriculum has a long-lasting applied effect, the benefits of which are important to society as a whole. In his work, I see at the same time a professional, social and personal commitment.

All this gives me the justification to express my conviction that the dissertation work of Danail Danov possesses the necessary qualities to be awarded the educational and

scientific degree "Doctor of Science".

17.09.2019

Assoc. prof. S. Angova